

Lisa Haeger Kulturstrateg
lisa.haeger@borasregionen.se
Telefon: 0729-930104

Remissvar Västra Götalands Kulturstrategi 2024-2027- RS 2023-01333

Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024-2027

Bakgrund

Den regionala kulturstrategin är ett av Västra Götalandsregionens fyra måldokument, tillsammans med Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030, Trafikförsörjningsprogram 2021–2025 – Hållbara resor i Västra Götaland och Strategi för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen 2023–2027.

Kulturstrategin utgår från utmaningar och behov inom kulturområdet i Västra Götaland, sammanställda genom dialog med en stor mängd kulturaktörer samt kommuner i länet. Strategin pekar ut fem strategiska utvecklingsområden med prioriteringar för hur kulturpolitiken ska genomföras. Strategin är styrande för Västra Götalandsregionen. Den är menad att vägleda och inspirera kommuner, kommunalförbund i Västra Götaland, liksom de organisationer som utvecklar och möjliggör kulturen i Västra Götaland.

Kulturstrategin visar också på prioriteringarna för hur den regionala kulturpolitiken ska bidra till att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen, enligt kultursamverkansmodellen. Modellen förutsätter dialog med kommuner, kommunalförbund, näringslivet, det fria kulturlivet och det civila samhället för att öka decentralisering.

Kulturstrategins övergripande mål är *Ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland.*

Strategin pekar ut fem strategiska utvecklingsområden (1-5) med prioriteringar (a - x) för hur kulturpolitiken ska genomföras under perioden.

1. Deltagande i kulturlivet
  - a. Öka geografisk spridning av konst och kultur
  - b. Stärka barns och ungas rätt till konst och kultur
  - c. Stärka nationella minoriteters egenmakt och tolkningsföreträdare
  - d. Främja och stärka det ideella kulturlivet
  - e. Motverka hinder för jämlikt deltagande i kulturlivet
  - f. Stärka arenor för yttrandefrihet och demokrati
2. Konstnärligt skapande
  - a. Stärka förutsättningarna för skapande och konstnärlig frihet
  - b. Främja och utveckla platser för kultur och konstnärlig verksamhet
  - c. Bidra till kompetensutveckling och återväxt i kultursektorn
3. Samverkan och synergi
  - a. Främja samverkan och gemensam resursanvändning
  - b. Utveckla former för flernivåsamverkan
  - c. Stärka samverkan över politikområden
4. Digitalisering
  - a. Skapa förutsättningar att höja den digitala kompetensen

- b. Främja utveckling av digitala kulturupplevelser
- 5. Internationalisering
  - a. Stärka kulturutövares möjlighet till interkulturellt och internationellt samarbete
  - b. Fördjupa internationella samarbeten med nätverk och organisationen

Boråsregionens synpunkter

Den statliga och regionala kulturpolitiken verkar inom kultursamverkansmodellen. Kultursamverkansmodellen, som har varit i kraft sedan 2011, är en modell för fördelning av statliga medel till regional kulturverksamhet. Syftet med kultursamverkansmodellen är att den ska bidra till ökad uppfyllelse av de nationella kulturpolitiska målen och föra kulturen närmare medborgarna. Syftet är även att ge regionerna ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer. I Boråsregionen har den Kulturstrategi som styr Västra Götalandsregionen sedan 2012 kompletterats med en delregional kulturplan, där kommunerna gemensamt identifierar samverkansmöjligheter och utvecklingsområden, kopplade till Kulturstrategin, men med ett lokalt perspektiv.

Kulturen är en viktig drivkraft i det regionala utvecklingsarbetet. Kulturstrategin samspelar med de prioriterade områdena i den regionala utvecklingsstrategin och det finns tydliga kopplingar till trafikförsörjningsprogrammet och strategin för omställning av hälso- och sjukvård.

Kulturen i Boråsregionen ska synas och sticka ut, väcka intresse och skapa framtidstro. Samverkan med Västra Götalandsregionen är en förutsättning för att uppnå dessa mål och regionens styrdokument pekar ut färdriktningen på ett positivt och konstruktivt sätt för de kommande åren.

Inom kulturområdet har medlemskommunerna antagit en delregional kulturplan för att prioritera och effektivisera det delregionala kultursamarbetet. Ett övergripande mål är kultur som horisontellt perspektiv, en aspekt som beskrivs i flera avsnitt av den nya regionala kulturstrategin. Det ligger helt i linje med Boråsregionens prioriteringar. En ny delregional kulturplan ska tas fram under året och den ska samspela med den regionala kulturstrategin.

Boråsregionen vill lyfta

Boråsregionen ser kulturen i ett horisontellt perspektiv som går igenom all kommunal verksamhet och planering, tillsammans med jämställdhet, tillgänglighet, mångfald och internationalisering. Kulturen kan bidra till, lyfta fram och stärka mjuka värden, kreativa lösningar och skapa ett attraktivt samhälle att bo, leva och verka i. Kommunerna står för den största delen av kulturens resurser i regionen och har det kulturpolitiska ansvaret för huvuddelen av den offentligt finansierade kulturverksamheten i regionen.

Förbundet önskar att den fortsatt bra tillitsbaserade dialogen ska fortleva i arbetet med den reviderade kulturstrategin. Det är angeläget att Västra Götalandsregionen har förutsättningar och arbetsätt som möjliggör att lyssna in kommunernas behov och utgå ifrån de utvecklingsfrågor som identifieras gemensamt med kommunerna.

Boråsregionen vill också lyfta "stad och land" perspektivet; den urbana normen som finns i samhället. Förbundet vill, tillsammans med Västra Götalandsregionen och övriga kommunalförbund, verka för jämlikhet mellan det urbana och rurala.

Boråsregionen vill lyfta in idrott och folkhälsa istället för den mer snäva formuleringen idrott. Folkhälsa bidrar med fler möjligheter ur ett samverkansperspektiv. Förbundet anser dock att idrotten är en viktig del inom folkhälsan med sitt föreningsdrivna engagemang.

Boråsregionen ställer sig bakom

Boråsregionen anser att kultursamverkansmodellen fungerat bra, en modell som bygger på samverkan och tillit och som syftar till decentralisering. Den översyn som pågår bör nämnas (Dir. 2022:103) och den fokusförflyttning mot kommunerna som mer aktiva parter inom kultursamverkansmodellen.

Principen om armslängds avstånd är något som lyfts av samtliga medlemskommuner som värdefullt och viktigt att slå vakt om. Här ställer sig Boråsregionen starkt bakom både andemening och formuleringen om principen om kulturens frihet och dess koppling till demokrati.

Deltagandet i kulturlivet är det prioriterade område som lokalt engagerar mest; att kulturen ska nå och angå alla invånare är något som ses som en grundförutsättning för de övriga målen och prioriteringarna.

Västra Götalandsregionens ambition att öka geografisk spridning av konst och kultur samt kollektivtrafikens roll i det arbetet, ser förbundet som en självklarhet för deltagande i kulturlivet - inte bara för den unga målgruppen. Nya mobilitetslösningar och ett större invånarperspektiv på kollektivtrafiken skulle minska utanförskap, öka deltagande och även stärka platser, där besöksmål finns utanför de större städerna.

Det prioriterade målet kring digitalisering är bra och välformulerat, det kan dock kompletteras med AI, och de möjligheter och utmaningar som hör till det nya området. Boråsregionen önskar däremot att blandningen av metod och syfte förtydligas, digidel är en metod, men finns även andra metoder, exempelvis att nyttja den plattform som biblioteken är för den digitala kompetenshöjningen.

Det prioriterade målet kring internationalisering är tydligt och bra. Boråsregionen ställer sig bakom det och hoppas med den nya funktionen med finansiering från VGR av Kulturutvecklare finansiering och projekt, kunna bidra med att uppfylla målet, tillsammans med kommuner och Västra Götalandsregionen. Förbundet ser fram emot att utforska vad en medvetenhet om vad resurser och möjligheter inom EU kan bidra med för vår region.

Boråsregionen saknar

I strategin saknar Boråsregionen unga vuxna som målgrupp, och tillsammans med dem de typer av kulturuttryck som företräds framförallt av målgruppen unga vuxna, de kulturuttryck som ligger utanför de etablerade ramarna. Att genom strategin finna utrymme även för detta kan bidra till utveckling och innovation.

Boråsregionen saknar också tydligheten kring det delregionala samarbetet, som är en viktig del och en förutsättning för mycket av det kulturstrategiska arbetet och som skapar synergier. Det är en viktig plattform. Samverkan i Sjuhärad har bidragit till att stärka Boråsregionens position och det är en aktiv part. Det finns en stor potential i det delregionala och med hjälp av processledarfunktionen skapas samverkan och utveckling. Kommunerna välkomnar fortsatt modellen med att fördela resurser på delregional nivå; det skapar förankring lokalt och förtroende mellan de olika funktionerna inom kultursamverkansmodellen. En förstärkning av resurser skulle ge ännu mer effekt.

Kulturskolan har i och med revideringen inkluderats på andra platser i strategin, men saknar egen rubrik. Kulturskolan är den plats, tillsammans med bibliotek, där unga i kommuner kan komma i kontakt med kultur. Boråsregionen skulle önska att kulturskolan får vara ett eget område, då kulturskolan behöver stöttning på regional nivå kring utvecklingsarbete även framåt. Ett eget område underlättar den gemensamma målsättningen.

Boråsregionen saknar också en tydlighet hur regionen och delregionen kan samverka kring kulturarv, utanför institutioner som museer och regelverk som kulturmiljövårdsplaner. I en region med ett starkt kulturarv skulle det behövas hjälp, stöttning och samverkan för att lyfta, bevara och informera om kulturarvet.

I kommunerna är biblioteken en av de viktigaste plattformarna för att nå invånarna. Förbundet saknar skrivningar om bibliotekens demokratiuppdrag, deras roll inom digitalisering och även det läsfrämjande arbete som är viktigt för kulturell och samhällelig inkludering.

Boråsregionen önskar också ett tydligare fokus på Gestaltad livsmiljö och dess europeiska motsvarighet i New European Bauhaus. I dialoger med kommuner har bland annat området ”rummen mellan husen”, inkluderande mötesplatser, offentlig konst och andra samhällsplanerande insatser med kulturfokus, lyfts som viktiga. Detta är något som kan hanteras inom dessa två insatsområden och en tydligare skrivning om hur Västra Götalandsregionen strategiskt ämnar ta sig an dessa vore önskvärt.